

mgr psychologii, mgr prawa

Daisy Miriam Skrzypek

**Spektrum zaburzeń psychicznych oraz czynnościowa
i strukturalna ocena ośrodkowego układu nerwowego
u sprawców najcięższych przestępstw
przeciwko zdrowiu i życiu**

**Rozprawa na stopień naukowy doktora nauk medycznych i nauk o zdrowiu
w dyscyplinie biologia medyczna**

Promotor: prof. dr hab. n. med. Paweł Krajewski

**Zakład Medycyny Sądowej
Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego**

**Obrona rozprawy doktorskiej przed Radą Dyscypliny Nauk Medycznych
Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego**

Warszawa 2022

Streszczenie w języku polskim

WSTĘP: Badania ostatniego dwudziestolecia, przeprowadzane w ośrodkach naukowych w różnorodnych miejscach świata, wskazują z jednej strony na stosunkowo niskie występowanie zaburzeń psychicznych wśród sprawców najcięższych przestępstw przeciwko życiu i zdrowiu, z drugiej zaś na wpływ różnic strukturalnych mózgu na ryzyko popełnienia czynu zabronionego z użyciem przemocy. Niniejsza praca usiłuje dokonać analizy powyższych wniosków na polskim gruncie, na podstawie podsumowania dokumentacji akt spraw karnych, biorąc nadto pod uwagę oddziaływanie czynników psychologicznych i środowiskowych na szeroko pojmowany stan zdrowia psychicznego.

CEL PRACY: Nadrzędnym celem pracy jest analiza stanu psychicznego, w tym spektrum zaburzeń psychicznych oraz zmian czynnościowych i strukturalnych ośrodkowego układu nerwowego wśród sprawców najcięższych przestępstw przeciwko życiu i zdrowiu. Wydaje się ona istotna przede wszystkim ze względu na perspektywę, w dalszej kolejności, ocenę możliwości zapobiegania zgonom, a także ryzyka występowania zachowań agresywnych i przestępczych wśród osób z zaburzeniami psychicznymi oraz nieprawidłowymi wynikami CT lub/i EEG.

METODY: Do badania zakwalifikowano dokumentację z 56 postępowań z lat 2009-2017, analizowanych od lipca 2016 do września 2019 roku - 44 sądowych i 12 przygotowawczych, obejmującą łącznie 70 sprawców, 62 mężczyzn i 8 kobiet, urodzonych pomiędzy rokiem 1945 a 1993. W 38 przypadkach czyn zabroniony zakwalifikowano jako zabójstwo, w 25 - lekki, średni i ciężki uszczerbek na zdrowiu, a w 7 - bójkę i pobicie. Wzięto pod uwagę dane z: opinii sądowno-psychiatrycznych, obserwacji sądowno-psychiatrycznych, opinii sądowno-psychologicznych, protokołów przesłuchań podejrzanych, *Niebieskich Kart*, wywiadów środowiskowych, historii leczenia psychiatrycznego lub/i neurologicznego, konsultacji psychologicznych osadzonych, a nadto dokumentacji z: Krajowego Rejestru Karnego, przebiegu internacji i ośrodka terapii uzależnień.

WYNIKI: Przedmiotowe badanie potwierdza dane literaturowe, dotyczące niskiego odsetka występowania chorób psychicznych, w szczególności z objawami psychotycznymi, z jednoczesną dominacją zaburzeń osobowości. Przedkłada się to logicznie na niski wskaźnik niepoczytalności oraz braku zdolności do udziału w czynnościach procesowych. Podczas badania sądowno-psychiatrycznego CT i EEG jednoznacznie jako prawidłowe określono odpowiednio u 2 i 3 badanych, przy 53,85% (35 osób) i 52,30% (34 osoby) brakach danych. Jednocześnie u zaledwie 41,53% (27 osób) wskazano na konieczność obserwacji szpitalnej, celem ich oceny, co nie pokrywa się bezpośrednio z występowaniem urazów głowy z utratą przytomności w historii życia 23 sprawców (35,38%). Z obserwacji sądowno-psychiatrycznych zaś wynikają nieprawidłowości CT w 3 przypadkach oraz EEG zawsze w granicach normy. Badanie dodatkowo zwraca uwagę na wpływ czynników środowiskowych. Dowodzi także licznych sprzeczności w poszczególnych, analizowanych dokumentach, zawierających informacje o jednakowych danych. Jego głównym ograniczeniem są braki danych, uniemożliwiające dokonanie w pełni trafnej i rzetelnej analizy statystycznej.

WNIOSKI: Mimo wielu ograniczeń badanie stanowi jedną z nielicznych prób połączenia badań aktowych ze wstępną analizą statystyczną, przy porównaniu danych, dotyczących stanu psychicznego oraz tak klinicznie istotnej, a niestanowiącej standardu, oceny czynnościowej i strukturalnej ośrodkowego układu nerwowego. Uwzględnia również nieuchronnie wpływające na nie czynniki biologiczne, psychologiczne oraz socjologiczne. Wysznuje wnioski łączą w sobie aspekty prawne z dotyczącymi wielopłaszczyznowo ujmowanego stanu zdrowia, w szczególności psychicznego, podając swoiste rekomendacje dla zainteresowanych instytucji i specjalistów.